

Conclusies van het Voorzitterschap De Europese Raad in Kopenhagen 21 en 22 Juni 1993

Betrekkingen met de landen van Midden- en Oost-Europa

De geassocieerde landen

De Europese Raad wijdde een uitvoerige bespreking aan de betrekkingen tussen de Gemeenschap en de landen van Midden- en Oost-Europa waarmee de Gemeenschap Europa-overeenkomsten heeft gesloten of voornemens is te sluiten („geassocieerde landen”); hierbij baseerde hij zich op de mededeling van de Commissie die op verzoek van de Europese Raad van Edinburgh is opgesteld.

De Europese Raad sprak zijn voldoening uit over de moedige inspanningen van de geassocieerde landen om hun economieën, die verzwakt zijn door veertig jaar centrale planning, te moderniseren en om een spoedige overgang naar een markteconomie te bewerkstelligen. De Gemeenschap en de Lid-Staten betuigen hun steun aan dit hervormingsproces. Vrede en veiligheid in Europa hangen af van het welslagen van deze inspanningen.

De Europese Raad stemde er heden in toe dat de geassocieerde landen in Midden- en Oost-Europa, zo zij dat wensen, lid worden van de Europese Unie. De toetreding zal plaatsvinden zodra een geassocieerd land in staat is om de verplichtingen van het lidmaatschap na te komen door te voldoen aan de vereiste economische en politieke voorwaarden.

Het lidmaatschap vereist dat het kandidaatland zover is gekomen dat het beschikt over stabiele instellingen die de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en het respect voor en de bescherming van minderheden garanderen, over een functionerende markteconomie alsook over het vermogen om de concurrentiedruk en de marktkrachten binnen de Unie het hoofd te bieden. Het lidmaatschap veronderstelt dat de kandidaten in staat zijn om de verplichtingen van het lidmaatschap op zich te nemen, wat mede inhoudt dat zij de doelstellingen van een politieke, economische en monetaire unie onderschrijven.

Het vermogen van de Unie om nieuwe leden op te nemen, met handhaving van de dynamiek van de Europese integratie, is ook een belangrijke overweging in het algemeen belang van zowel de Unie als de kandidaatlanden.

De Europese Raad zal de vorderingen van elk geassocieerd land bij het vervullen van de voorwaarden voor toetreding tot de Unie van nabij blijven volgen en passende conclusies trekken.

De Europese Raad kwam overeen dat de toekomstige samenwerking met de geassocieerde landen op het thans vastgestelde doel van toetreding gericht zal zijn. In dit verband heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het volgende:

- De Gemeenschap stelt voor dat de geassocieerde landen een gestructureerde relatie met de instellingen van de Unie aangaan in het kader van een geïntensiverde en uitgebreide multilaterale dialoog en overleg inzake aangelegenheden van gemeenschappelijk belang. De regelingen,

waarvan de details uiteengezet worden in Bijlage II bij deze conclusies, behelzen het voeren van een dialoog, en overleg over tal van onderwerpen en in diverse fora. Indien gewenst kunnen, naast de bijeenkomsten van de voorzitter van de Europese Raad en de voorzitter van de Commissie met hun ambtgenoten uit de geassocieerde landen, gezamenlijke bijeenkomsten van alle staatshoofden en regeringsleiders worden belegd ter bespreking van specifieke en tevoren vastgelegde aangelegenheden.

- In het besef van de cruciale plaats die de handel bij de overgang, naar een markteconomie inneemt, was de Europese Raad het erover eens dat de Gemeenschap in een versneld tempo moet streven naar openstelling van haar markten. Deze stap voorwaarts dient evenwel gepaard te gaan met verdere ontwikkeling van de onderlinge handel tussen deze landen, alsmede van de handel tussen deze landen en hun traditionele handelspartners. De Europese Raad sprak zijn goedkeuring uit over de door de Raad (algemene zaken) op 8 juni vastgestelde handelsconcessies. Hij verzocht de Raad om, op voorstel van de Commissie, nog voor de zomervakantie de nodige wetteksten aan te nemen.

- De Gemeenschap zal een aanzienlijk deel van de voor externe maatregelen uitgetrokken begrotingsmiddelen blijven reserveren voor de landen in Midden- en Oost-Europa, met name via het PHARE- programma. De Gemeenschap zal tevens ten volle gebruik maken van de mogelijkheid waarin voorzien wordt door de tijdelijke leningsfaciliteit van de EIB om transeuropese netwerkprojecten te financieren waarbij de landen van Midden- en Oost-Europa betrokken zijn. Indien nodig kan een deel van de middelen van het PHARE-programma voor omvangrijke verbeteringen van de infrastructuur worden aangewend op de door de Raad (algemene zaken) van 8 juni bepaalde wijze.

- De Europese Raad sprak zijn voldoening uit over de aan de geassocieerde landen geboden mogelijkheid om in het kader van de Europa-overeenkomsten aan communautaire programma's deel te nemen, en verzocht de Commissie om vóór het eind van het jaar voorstellen te doen om nog meer programma's voor de geassocieerde landen open te stellen, met als uitgangspunt de programma's die reeds openstaan voor deelneming door de EVA-landen.

- De Europese Raad onderstreepte het belang van harmonisatie van de regelgeving in de geassocieerde landen met de in de Gemeenschap geldende wettelijke voorschriften, in de eerste plaats inzake concurrentievervalsing en vervolgens - in het vooruitzicht van de toetreding - inzake de bescherming van werknemers, het milieu en de consument. De Europese Raad was het erover eens dat aan ambtenaren uit de geassocieerde landen de mogelijkheid moet worden geboden zich te bekwamen in het Gemeenschapsrecht en de Gemeenschapspraktijk, en besloot tot oprichting van een task force van vertegenwoordigers van de Lid-Staten en de Commissie om dit werk te coördineren en in goede banen te leiden.

- De concrete wijze van toepassing van een en ander wordt nader uiteengezet in Bijlage II.

Andere landen in Midden- en Oost-Europa

De Europese Raad besprak de economische situatie in Albanië. Hij sprak zijn voldoening uit over de conclusies van de Raad (ECOFIN) van 7 juni en over de erkenning door de Gemeenschap van de noodzaak Albanië op passende wijze te blijven steunen door schenkingen, leningen of beide. De Europese Raad noemde het eveneens van belang dat de in de lopende overeenkomst met

Albanië opgenomen bepalingen inzake politieke dialoog ten volle worden benut.

Met het oog op de intensivering van de handel en de handelsbetrekkingen tussen de drie Baltische staten en de Gemeenschap, verzocht de Europese Raad de Commissie voorstellen te doen om de bestaande handelsovereenkomsten met de Baltische staten te laten uitgroeien tot vrijhandelsovereenkomsten. Het blijft de bedoeling dat de Gemeenschap, zodra aan de vereiste voorwaarden is voldaan, Europa-overeenkomsten sluit met de Baltische staten.

Samenwerking met de geassocieerde landen in het vooruitzicht van lidmaatschap

Bijlage II behorende tot de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad te Kopenhagen

Gestructureerde betrekkingen met de instellingen van de Europese Unie

Met het oog op de toetreding en de voorbereiding daarvan zal, naast de bilaterale structuur van de Europa-overeenkomsten, *met de landen van Midden- en Oost-Europa (LMOE's) waarmee de Gemeenschap zulke overeenkomsten heeft gesloten, een multilateraal kader voor een geïntensiveerde dialoog en overleg over onderwerpen van gemeenschappelijk belang tot stand worden gebracht.*

Dit kader zal inhouden dat er tussen *de Raad* van de Unie en *alle geassocieerde LMOE's bijeenkomsten* plaatsvinden over vooraf vastgestelde onderwerpen van gemeenschappelijk belang die onder de bevoegdheid van de Unie vallen, met name:

- communautaire werkterreinen, in het bijzonder met een transeuropese dimensie, onder andere op het gebied van energie, milieu, vervoer, wetenschap en technologie, enzovoort;
- gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid;
- binnenlandse zaken en justitiële aangelegenheden.

Tijdens deze bijeenkomsten wordt overleg gepleegd, maar worden geen beslissingen genomen. Mochten de conclusies daadwerkelijke maatregelen vergen, dan worden deze maatregelen in het passende institutionele kader genomen (gewone communautaire procedure of associatieraad met elk van de geassocieerde staten).

Op intern vlak worden deze bijeenkomsten volgens de gebruikelijke procedures voorbereid, met name om, naar gelang van de behandelde onderwerpen, het in te nemen standpunt te bepalen. Ter voorbereiding van de bijeenkomsten vinden er contacten met de LMOE's plaats.

Naast de hierboven uiteengezette algemene structuur voor de dialoog zullen bij de gesprekken over aangelegenheden in verband met het buitenlands en veiligheidsbeleid ook de volgende regelingen toepassing vinden:

- een trojka-vergadering op het niveau van de ministers van Buitenlandse Zaken en een vergadering op het niveau van de directeurs Politieke Zaken tijdens elk voorzitterschap;
- briefing op het niveau van het Secretariaat na iedere Raad algemene zaken en na iedere vergadering van de directeurs Politieke Zaken;
- één trojka-vergadering op het niveau van de werkgroepen per voorzitterschap voor de desbetreffende werkgroepen.

Hiernaast zal met de geassocieerde landen regelmatig trojka-overleg worden gepleegd voorafgaand aan belangrijke zittingen van de Algemene Vergadering van de VN en van de CVSE.

Verbetering van de toegang tot de markt

- a) De douanerechten op de invoer naar de Gemeenschap van gevoelige industriegrondstoffen van oorsprong uit de geassocieerde landen (bijlage II b bij de interimovereenkomsten) worden afgeschaft aan het eind van het tweede jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst (in plaats van aan het eind van het vierde jaar).
- b) De douanerechten op de invoer van industrieproducten die betrokken zijn bij de consolidatie van het SAP (bijlage 111 van de interimovereenkomsten) worden afgeschaft aan het eind het einde van het derde jaar (in plaats van aan het einde van het vijfde jaar).
- c) De bedragen van de contingenten en de plafonds van bovengenoemde bijlage 111 (consolidatie van het SAP) worden verhoogd met 30% (Polen, de republieken Tsjechië en Slowakije, Bulgarije, Roemenië) en met 25% (Hongarije) per jaar vanaf de tweede helft van het tweede jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst (in plaats van 20 % voor Polen, Tsjecho-Slowakije, Bulgarije, Roemenië en 15 % voor Hongarije).
- d) De heffingen/rechten binnen de contingenten voor landbouwproducten worden zes maanden voor het in de overeenkomsten bepaalde tijdstip met 60 % verlaagd. De verhoging van de contingenten met 10 %, die vanaf het derde jaar zou plaatsvinden, wordt zes maanden eerder toegepast dan was voorzien.
- e) De vrijstelling van douanerechten vanaf begin 1994 voor onder Verordening (EEG) nr. 636/82 ressorterende producten die onder het passieve veredelingsverkeer vallen, wordt uitgebreid in overeenstemming met genoemde verordening, die voor dit doel zal worden gewijzigd.
- F) De douanerechten op de invoer in de Gemeenschap van textielproducten worden verlaagd met het oog op hun volledige afschaffing aan het eind van een periode van vijf jaar die begint bij de inwerkingtreding van de overeenkomst (in plaats van zes jaar).
- g) De douanerechten die in de Gemeenschap van toepassing zijn op de invoer van EGKS-staalproducten van oorsprong uit de geassocieerde landen worden afgeschaft uiterlijk aan het eind van het vierde jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst (in plaats van aan het eind van het vijfde jaar), op voorwaarde dat de specifieke besluiten met betrekking tot de handel in staalproducten worden nageleefd.
- h) De Raad verzoekt de Commissie een haalbaarheids- en effectstudie te maken van een cumulatie van de oorspronregels voor producten uit de geassocieerde landen van Midden- en Oost-Europa en de EVA-landen, en hem in het licht van de resultaten van die studie passende voorstellen voor te leggen.

De bijstand doeltreffender maken

- a) De Gemeenschap zal de ontwikkeling van infrastructuurnetwerken in Midden- en Oost-

Europa steunen, zoals in Edinburgh is besloten. De EIB, de EBRD en de andere internationale financiële instellingen zullen in dit proces de leiding nemen.

b) De Gemeenschap zal via het PHARE-programma technische bijstand aanbieden om grote infrastructuurverbeteringen in de landen van Midden- en Oost-Europa voor te bereiden en te vergemakkelijken. Binnen de bestaande budgettaire grenzen zal de Gemeenschap, zonder het wezenlijke karakter van het PHARE-programma geweld aan te doen, ook bereid zijn om op verzoek van Midden- en Oost-Europese partners uit PHARE beperkte aanvullende middelen ter beschikking te stellen voor kapitaaluitgaven die uit deze technische bijstand voortvloeien, zulks in specifieke gevallen waarin is vastgesteld dat dergelijke aanvullende middelen van essentieel belang zijn, en een noodzakelijke component vormen voor projecten

- die gezamenlijk door de EIB en/of internationale financiële instellingen en de begunstigde landen worden gefinancierd,

- die niet particulier kunnen worden gefinancierd,

- die in het belang van de Gemeenschap zijn, in het bijzonder zoals omschreven in de relevante Gemeenschapsteksten.

c) Deze aanvullende middelen bedragen niet meer dan 15% van de totale jaarlijkse verplichtingen in het kader van PHARE.

d) De Commissie zal de aanwending van PHARE-middelen ter ondersteuning van de ontwikkeling van de infrastructuur in Midden- en Oost-Europa per geval evalueren. Aan de hand van de beschikbare studies zal zij daarbij rekening houden met de financiële situatie van het begunstigde land. De financiële instellingen die leningen voor projecten verstrekken, zullen op de normale wijze hun eigen beoordelingen maken. In ieder afzonderlijk geval zal de Commissie ervoor zorgen dat er plaatselijk voldoende aan de financiering van het project wordt bijgedragen, ten einde de betrokkenheid van de begunstigde regering bij het project te waarborgen.

De Commissie zal vermijden dat de voor dit doel beschikbare PHARE-middelen teveel in afzonderlijke ontvangende landen terechtkomen en zal daarom voorkomen dat een te groot deel van de nationale programma's op dit doel wordt gericht.

Voorstellen zullen op de normale wijze worden voorgelegd aan het PHARE-beheercomité.

Het bevorderen van de economische integratie

Wat betreft *de harmonisatie van de wetgeving* hebben de landen van Midden- en Oost-Europa zich er in de Europa-overeenkomsten toe verbonden binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomsten voorschriften toe te passen die parallel lopen met die van het Verdrag van Rome en beperkende praktijken, misbruik van machtsposities en overheidssteun die de mededingingsvoorwaarden vervalsen of dreigen te vervalsen, te verbieden. Daarnaast is het met het oog op de toetreding van bijzonder belang dat er vorderingen worden gemaakt op andere door de Europa-overeenkomsten bestreken gebieden, met name betreffende de bescherming van werknemers, het milieu en de consument.

De opleiding van ambtenaren van de geassocieerde landen op het gebied van de communautaire wetgeving en procedures zal eveneens bijdragen tot de voorbereiding op de toetreding.

De Commissie en de bevoegde instanties van de Lid-Staten zullen worden ingeschakeld om te helpen bij de harmonisatie van de wetgeving, onder meer door technische bijstand te verlenen voor de opleiding van ambtenaren. Er zal een task-force van vertegenwoordigers van de Lid-Staten en de Commissie worden opgericht om deze werkzaamheden te coördineren en te leiden.

De Commissie zal nagaan welke *communautaire programma's* kunnen worden opengesteld voor deelneming door de landen van Midden- en Oost-Europa. Zij zal tegen eind 1993 voorstellen dienaangaande bij de Raad indienen.